

כאונקסט שנת 480 לפני הספירה עזה צבאו של מלך פרס על יוון. הוא היה נאלץ לעבור את מעבר הטרמופילים. המעבר הטוב היחיד המוביל מצפון יוון לדרומה, כשמצדו האחד ההרים ומצדו השני הביצות.

צבא קטן של יוונים התייצב מוד הפר' סים. יום אחרי יום הסתערו עליו הפר' סים, אולם גם מיטב חיילי הפולש, בני האלמוות, לא הצליחו להתגבר על המ' גינים האמיצים.

לבסוף גילו הפרסים שביד שהוכיח מעבר להרים אל עורף האויב. היוונים נמלטו, אולם 300 בני ספרטה, כפקודת ליאונידס מנהיגם, התייצבו נגד האויב האדיר. "חיצי הפרסים משחירים את השמיים!" התזננו החיילים. "אם כן, נילחם בצל!" היתה תשובתו ההיסטורי רית של דינקס הספרטאי.

בני ספרטה נפלו עד האיש האחרון. על קברם הקימה מולדת מכירה תודה מצבה, עליה התנוססו המלים: "ההלך, בבואך לספרטה, ספר נא כי ראית את גופתינו מוטלות כאן, כפי שפקדה המו' דת!"

אחד הגדולים

בשוחה הקדמית רכן חייל מצרי על מכונת ירייה, מוכן לפעולה. מפקדו הודיע לו שיש לצפות להתקפה גדולה על המשלט — המש' לט האחרון שחסם בפני היהודים את הדרך לנגב. בלילות הקודמים כבשו היהודים את כוכבא ובית-טימא. פעולת עשר-מכות הת-

קדמה אל מטרות הסופית — אותו משלט בחוליקאת. המצרי שמע רישוש. האצבע שלו קרבה להדק. הוא ראה את הדמויות שעלו לקראתו במעלה הגבעה בשרשרת רחבה. האצבע לחצה. צרור גדול אחד הטיל במעלה הגבעה שבע-עשרה גופות, עד אשר הגיעו ראשוני המסתערים אל השוחה, הרגו את המצרי בכידון.

היה זה ראשית הקרב האכזרי על המשלט. השמש של יום המחרת שפכה את אורה החיוור על השדה שהיה מכוסה עשרות רבות של גויות, רובם הרוגי כידון, בני שני העמים. **הגדולים לא ברחו.** בשבוע שעבר התנוסס על אחת הגבעות מול שדה-הקרב גל-עד גבוה, שלושה חיצי המצ' ביעים השמימה, סמל ההתקפה שהבקיעה את הדרך לנגב. לפני המצבה עמדו וחיקי הגדוד. מולם ישבו, בשורה ארוכה-ארוכה, האבות והאמהות, אשר כל אשר נשאר להם מבניהם היה שם חרות על לוח נחושת בבסיס המצבה — אחד מ-128 שמות. כל שם יצג צעיר שהיה לא מכבר חי ונושם.

כנאה ליום הזכרון של גודד אפור, שעסק במלאכת הקר' בות האפורה, היה גם היום אפור וחסר ברק. השמש הסתת' רה מאחרי מסך עננים. מטרות קלים הפכו את האדמה לבוק' סמך, שדבק אל הנעלים המצוחצחות, כשם שדבק פעם אל המגפיים המסומרות.

כמו תמיד, חסרה לאנשי גבעתי הרומנטיקה הצוהלת של אנשי הפלמ"ח, בעלי העורף הציבורי המאורגן והבסיס המור' צק בהתישבות העובדת. איש מגדולי המדינה לא טרח להור' פיע אישית בין שורות החתיקים וההורים השכולים. הסימן האמיתי היחיד לכך שנתב החללים מחוללן עד חוליקאת לא נשכח, היתה זיסטה קטנה ומלבבת: משק זורות הנגבאי שלח כיתה של בית-ספרו, שהניחה זר לרגלי הגל-עד. היתה זה הזר היחיד מתחת הסיסמה (שהועתקה ממצבה קלסית של יוון העתיקה): "ההלך, בדתך לנגב — זכור אותנו". **זהב וברזל.** הותיקים לא הרבו להקשיב לנאומים, מ' לבד לנאום מפקדם הנערץ. שמעון אבידן. הם הסתודדו בקבוצות, חיפשו שערות לבנות ראשונות איש בראשי רעיו, התפלאו, כל אחד בלבו, כיצד יכלו להודקו במהירות כה רבה. לו פגש בהם מישהו, לא היה משער לעולם שאלה היו בניו המפורסמים של אחד הגדודים המפורסמים ביותר באר' רץ, גודד שהיה מיוחד במינו מכמה בחינות. הוא היה רואה לפניו נוהג של אגד, בעל-תחנת בנוי, בעל בית מלאכה לנעלים, סוחר — גוער-זהב אופיני. הוא היה רואה את הבנות, פאר החיות: אמהות שהחליפו רשמים על ילדיהן. ובכל זאת, אלה היו את גוער הברזל של אז, הצעירים המופיעים בתמונות אשר בשני העמודים הבאים, תמונות שצולמו על ידי חיילים במצלמות פשוטות בימי הקרבות, והמסמנות את נתיב הזיעה והאש של — אחד הגדודים.

